

2

Vos gimęs buvau mažytis šuniukas, tai nutiko prieš trylika metų garaže, Pietų Kalifornijoje, Merti Biče. Ne daug prisimenu apie pirmąsias dienas, tik kartonines dėžes po letenomis ir unktimą brolių bei seserų, kurie visada nustumdavo mane nuo indo su ėdalu.

Taip pat prisimenu tą dieną, kai pamačiau mamą su tėčiu. Tada jie vadinosi Zora ir Deividas Volkeriai.

Tai buvo ankstyvą pavasarį įprastas blyškiai melsvas rytas, ir vyras, kuris keisdavo kartono dėžes, palinko virš mūsų aptvaro ir ilgu pirštu parodė į mano priekines letenas.

– Matote? Jo pėdos šleivos. Manau, jo seserys galės dalyvauti šunų parodose, o jį parduočiau už pusę kainos.

Zora žvilgtelėjo į aptvarą. Jos galva buvo apvali su juodomis garbanomis, o akys geros. Ji kvepėjo daly-

kais, kurių pavadinimų dar nežinojau, bet vėliau būčiau supratęs, kad tai rozmarinų muilas ir obuoliai.

Lyžtelėjau jai plaštaką norėdamas pasisveikinti ir kartu išsiaiškinti, koks jos skonis.

– Jis toks mielas, – suburkavo ji.

– Ar tikrai nenorėtum kalytės? – paklausė Deividas.

Pakėliau akis į jį ir iš karto pamaniau, kad jis pusiau spanielis, jo baltą kaktą dengė netvarkingai krentantis kailis. Nežinojau, su kuo jis kryžmintas, bet iš tos veislės paveldėjo labai smailią nosį.

– Taip, – atsakė Zora.

Tą dieną keliavau su jais į jų namus – rančos stiliaus pastatą ramiaame Šiaurės Karolinos rajone. Per keturių valandų kelionę vien iš nervų du kartus apsvėmiau, ir Zora išmaudė mane vonioje, šiltame vandenyje su tuo rozmarinų muilu, tyliai šnabždėdama: „Mažyli Kosmai, viskas gerai.“ Taip ir buvo. Pirmuosius metus praleidau nuolat glamonėjamas Zoros, jos pilvas vis augo, o aš mokiausi kelių komandų, išsiaiškinau skirtumą tarp kilimo ir žolės, ypač kad pastaroji labai tinkama vieta man lengvintis.

Netrukus atvyko ir Maksas.

Praėjus trims dienoms po jo pasirodymo, glėbyje atsargiai laikydamas Maksą Deividas išsitiesė ant svetainės grindų šalia manęs.

– Kosmai, dabar tu – vyresnysis brolis. Ar pasiruošęs tokioms pareigoms?

Ar aš buvau pasiruošęs?

Suglumęs pauosčiau mažytį Makso veidelį. Ko gero, gana naiviai maniau, kad žmonės gimsta su kailiu ant viso kūno, o augdami numeta išorinį sluoksnį. Bet – išskyrus kuokštą ant pakaušio – ruda Makso oda buvo lygi ir plika.

Vyresnysis brolis. Mane užgriuvo milžiniška atsakomybė, kai Maksas lėtai atsimerkė, jo akys spindėjo ir buvo sklidinios kažko, ką galėjau apibūdinti tiktai kaip susižavėjimą. Jis buvo tobulas. Pamilau iš pirmo žvilgsnio.

Taip. Taip, aš buvau pasirengęs.

Patvirtinau tai trumpu, bet labai reikšmingu *au*. Deividas atitraukė vieną ranką nuo Makso ir paglostė susitaršiusį kailį man ant sprando, anksčiau to niekada nebuvo daręs. Supratau, kad tai tarsi mudviejų sutartis. Aš ginsiu Maksą, o Deividas už tai mane mylės. Tą akimirką mes tapome šeima.

Yra toks žodis, kurį išmokau prieš dvylika metų: *atkakliai*. Tai reiškia ištvermingai ir iš visų jėgų. Žmonės atkaklumą priskiria šunims dėl mūsų užsispyrimo – dėl to, kad mes atsisakome atiduoti kramtomą lazda arba kad sustingstame kaip įbesti tarpduryje, kai stip-

riai lyja. Bet iš tiesų mes taip mylime, iš visos širdies, nepaisant jokių aplinkybių.

Pasižadėjau ginti Maksą – ir savo šeimą – atkakliai, visą likusį gyvenimą.

3

Kitą rytą po Helovino Maksas nubudo anksti. Girdžiu, kaip jis nusimeta antklodę, tyliai nutipena į vonios kambarį, pasigirsta iš čiaupo tekantis vanduo.

Būdamas jaunas mėgdavau rytus. Buvau kaip vaikas per Kalėdas. Išgirdęs, kad kažkas sujudėjo, iš karto pašokdavau, laižydavau mieguistus veidus, aplodavau užpakalines namo duris – **lauk, lauk, lauk!** Galiausiai tėtis, neatlaikęs mano spaudimo, sumurma: „Gerai, Kosmai, gerai“, ir mudu jau straksime rasota žole, stebime, kaip saulės spinduliai užlieja mūsų rajoną. Dabar aš lėtesnis. Dabar skauda net kaulai.

Atsargiai atsikeliu, ištempiu užpakalines kojas ir žengiu keletą neskubių žingsnių iš savo pliušinio guolio, kurį mama papurškė gėlių aromatu. Žmonės labai jautrūs gyvūnų kvapams – nuolat stengiasi nustelbti

juos kitais kvapais, kurie nėra nei tokie sodrūs, nei malonūs. Mano teorija tokia: kadangi žmonės šlapinasi tualetuose, o ne gamtoje, jiems lieka labai nedaug šlapimo, kad pažymėtų savo teritoriją. Gėlių kvapo purškalai – apgailėtinas pakaitalas.

Garsų daugėja: tualete nuleidžiamas vanduo, suskamba žadintuvas. Kažką murma mama.

Maistas. Ši mintis įsiskverbia į sąmonę. Didžiuojuosi savimi, kad retai pasiduodu žemiesiems potraukiams, bet akivaizdu, kad, išskyrus atsiderančias ir užsiderančias garažo duris, maistas yra geriausias laiko rodiklis. Mano dienos suskirstytos dalimis, tai epizodai, susiję su Maksu, kai jis išeina į mokyklą, o paskui grįžta. Svajoju apie vasarą, kai niekas niekur neišeina ir mes leidžiame ilgas dienas prie ežero, lakstau atnešti lazdos, kepame mėšainius ir nuo prieplaukos šokinėjame į vandenį, mūsų kūnai lengvi ir atsipalaidavę.

Mama kyšteli galvą į Makso kambarį, žvilgteli į mane.

– Labas rytas.

Suvizginu uodegą, mėginu atsikelti, šiek tiek slysteliu ant kietmedžio, einant taukši nagai. Man patinka, kaip visi šioje šeimoje su manimi kalbasi – tarsi būčiau žmogus. Kai kurių šunų bendravimas su žmonėmis ap-

siriboja komandų rinkiniu: „Sėst! Stot! Eik nusilengvinti!“ Tai ne pokalbis. Jokio žmogiškumo.

Ar bandėte kada nors tuštintis, kai jums įsakinėjama? Patikėkite, tikrai nelengva.

– Šaunuolis, – sako mama, pritupia ir braukia rankomis man per snukį, kuris, kiek teko girdėti, jau beveik visiškai pražilęs. – Taip, tu labai geras šuo. Kaip miegojai, a? – Ji pabučiuoja man į pakaušį, ir aš seku paskui ją į virtuvę, kur kažkas tvyro. Įtampa. Nerimas. Liūdesys. Galiu lažintis, kad žmonės nežino, jog emocijos turi specifinį kvapą, keletą akimirkų tik jas ir užuodžiu.

Paskui atsiranda dubuo, ir aš paskubomis ėdu savo sausą maistą, pagardintą dosniu žemės riešutų sviesto šaukštu. Kai mama nusisuka, prispaudžiu žemės riešutų sviestą prie gomurio, garsiai plaku liežuvium, kad iškrapštyčiau iš jo švelnią, apskritą vitaminų piliulę, kurią paslapčia nukišu giliai į plyšį tarp spintelės ir šaldytuvo. Į virtuvę įkrypuoja Emalina, vis dar vilkinti kamuoliais puošta pižama, ir mama greitai ištiesia jai dubenį su dribsniais. Iš esmės mudu su Emalina maitinamės tuo pačiu metu.

Pastebiu, kad ši rytą viskas vyksta paskubomis. Viskas daroma labai greitai. Į virtuvę įlekia Maksas, jo plaukai drėgni, tik pasako „iki pasimatymo“ ir jau

bėga į didelį geltoną autobusą. Tėtis iš šaldytuvo pasiima dėžutę su spagečių likučiais ir išeina neprataręs nė žodžio. O mama, modama rankomis, kviečia mane į galinį kiemą; apeinu aplinkui, atlieku savo reikalus ir beveik tuojau pat esu kviečiamas atgal į vidų. Labai dėl to nusimenu, nes kieme užuodžiu keletą kvapų, kuriuos norėčiau patyrinėti: kažkas pūva po lapų krūva, ore sklando dūmų kvapas, žolėje matyti geltona dėmė, galbūt ją palikau pats, o gal ir ne.

Jau imu nerimauti.

Vėliau mama sako:

– Būk šiandien geras berniukas, gerai, Kosmai? – ir uždaro lauko duris, o paskui ją nuseka ir Emalina.

Darbo kambaryje Maksas paliko man įjuntą televizorių, ir už tai aš jam labai dėkingas. Dienomis be televizoriaus jaučiuosi kaip be deguonies; klaidžioju be tikslo po visą namą, ir tik mano letenų nagai caksi į grindis, kartais dar suskamba telefonas. Kad prastumčiau laiką, miegu, paskui nubundu suirzęs, pasiryžęs kaip nors save pralinksminti. Kramtomieji žaislai dažniausiai savo patrauklumą praranda jau po savaitės. Neturiu katino, su kuriuo galėčiau žaisti. Vonios kambario durys uždarytos nuo to karto, kai prieš daug metų aptikau tualetinio popieriaus ir džiaugsmingai

dūkdamas jį visą išvyniojau. Televizorius – mano išsigelbėjimas.

Maksas kas kartą palieka įjungtą kitą kanalą, kad būtų įvairovė. Žinios man visai nepatinka. Nesuprantu, kaip žmonės tai ištvėria arba, atvirai šnekant, kaip jie pakenčia vienas kitą; kartais atrodo, kad pasaulis pilnas blogų žmonių, darančių ką nors pikta. (Mano šeima, žinoma, išimtis.) „Discovery Channel“ mėgstu kur kas labiau: pasakojimai apie Aliaskos tyrlaukius, išlikimas sudėtingomis sąlygomis ir už mane didesnės žuvys! Bet turiu pripažinti, kad mėgstamiausias mano kanalas yra „Turner Classic Movies“.

Ten pirmą kartą pamačiau filmą „Briliantinas“.

Tai buvo penktadienio vakaras baigiantis žiemai, mano šeima užsisakė tris dideles picas su saliamiu ir papildomą porciją sūrio iš restorano šalia bakalėjos krautuvės. Visi penki įsitaisėme darbo kabinete, kur aš strategiškai užėmiau poziciją kuo arčiau picų, už savo pastangas ir neprilygstamą konspiraciją pelnydamas keletą plutelių.

– Ak, sugrįžk į ankstesnį kanalą! – staiga pratarė mama.

– Į šį? – paklausė Maksas.

– Taip! Labai seniai mačiau „Briliantiną“. Patikėkite, jums patiks.

Man patiko. Man labai labai patiko.

„Briliantinas“ yra kino meno šedevras, kuriame skamba puikios dainos, tokios kaip *You're the one that I want** ir *We go together*** . Šunų ekrane nepamatysi, bet dėl to nepykstu, nes jame yra visko, dėl ko man patinka žmonės: aistra, šokių judesiai ir kokia talpi gali būti žmogaus širdis; tai sužinojau iš Sendės ir Denio, pagrindinių „Briliantino“ veikėjų, kurie išsiskiria, o pasakui vėl susitaiko. Kai pirmą sykį pažiūrėjau šį filmą, pajutau neabejotiną palengvėjimą. Stengiausi nedemonstruoti perdėto susijaudinimo, neatrodyti pasikeitęs, bet prieš miegą įkišau nosį į savo vandens indą ir keletą kartų prunkštelėjau, stebėdamas kylančius vandens burbulus – o tai, ko gero, ir buvo akivaizdus požymis, kad aš visiškai ir neabejotinai laimingas. Tą vakarą užmigau labai greitai. Ir sapnavau, kad šoku.

Tam tikra prasme aš iki šiol tai sapnuoju.

* „Tu esi vienintelis, kurio aš noriu“. (Čia ir toliau – *red. past.*)

** „Mes einame kartu“.